

Een woordje geschiedenis
opgedragen aan den heer Dr Van den Eynde,
bewoner van dit Hof.

Op deze plaats stond vroeger een groote brouwerij.

Reeds ten jare 1550 kennen wij hier de brouwerij genaamd "DE
GUIL".

In 1614 hoort deze brouwerij toe aan Hans VAN HOUTE, poorter en
grootwerker te Antwerpen, gehuwd met Elisabeth WIJCKMANS.

De brouwerij wordt in die jaren uitgebaat door Hendrik HESSEL-
MANS en zijn echtgenoot Anna CORNELISSEN. Hij is in 1616 koning van
de Ridderlijke St JORISGILDE te Ekeren (Later wordt hij brouwer
"in 't Sweert" te Antwerpen).

Nadien, van 1625 tot 1629, wordt op DE GUIL de brouwersstiel uit-
geoefend door Jan Franssen BLOCK, tevens tavernier aldaar; hij is ge-
huwd met Catelijne DIELIS.

Maria VAN HOUTE, Hans' dochter, in 1593 geboren, huwt met Francis
VAN HAGENBERCH, graankooper uit Bornem, welke in 1625 als buitenpoor-
ter te Antwerpen wordt ingeschreven. De echtelingen VAN HAGENBERCH-
VAN HOUTE komen zich vestigen op de brouwerij aen hier en reeds in
1629 kennen wij VAN HAGENBERCH als brouwer-tavernier in de Donk.
Weldra is hij bevriend met den heer Cornelis Robijns, eigenaar en
bewoner van het speelhof "TER BORCHT". Ook spoedig speelt hij in het
publieke leven te Ekeren een voornamelijk rol : hij zetelt in de Eker-
sche schepenbank van 1632 tot 1652 of later; hij is ook hoofdmans
van de Kolveniersgilde.

In het jaara 1631 wordt de brouwerij met al wat er om en rond
staat in brand gestoken door de legerbenden van Zijne Kon. Maj. van
Spanje. Alles gaat in de vlammen op : huis, stallingen, brouwerij,
schuur en andere edificien toevoorende aan de Weduwe en kinderen
van wijlen Hans VAN HOUTE; bewoort door Francis VAN HAGENBERCH, mede-
eigenaar.

In het voorjaar 1632 trekt brouwer Van Hagenberch met wagens
en karren naar Bergen op Zoom, om sperren en andere materialen aan
te voeren, ten einde de afgebrande brouwerij terug op te timmeren.

Een bende soldaten van de Kruisschans doet 16 Februari 1636
een inval in het huis van brouwer Van Hagenberch. Zij nemen een
"verckens zij" en bovendien drinken zij wel "veertich potten biers."

De herberg aan de straatzijde, vóór de brouwerij, draagt vanaf
het midden der 17e eeuw den naam : SINT HUIBRECHT.

Brouwer Fr. Van Hagenberch sterft in 1667 en wordt in de St.
Lambertuskerk te Ekeren begraven.

Op 15 September 1671 verkoopt de Weduwe VAN HAGENBERCH - VAN HOUTE aan haar zoon Franciscus VAN HAGENBERCH, drossard der heerlijkheid Ekeren, voor de som van 8000 gulden, "de brouwerij met allen den alem van ketels, cuypen, coelbacken, tonnen, ende allen anderen alem, huysen, rosmeulen, mette huysinghe daer de voors. cooper teghenwoordich in is woonende", met nog tal van hoven en landerijen in de buurt gelegen.

1677

De Franschen vallen ons dorp binnen, en op 15 April/voeren zij een militaire executie uit, gepaard ~~met~~ met brutale plundering en brandstichting, waarbij ook de brouwerij fel heeft te lijden.

Drossaard Fr. Van Hagenberch sterft in 1679 en hij wordt, evenals zijn vader, in de St Lambertuskerk te Ekeren begraven.

Dan kennen wij een zekeren ROGGEMANS als brouwer in de Donk.

Omstreeks 1690 komt de brouwerij in bezit van DE MOOR Franciscus, zoon van den Ekerschen Wethouder Antoni DE MOOR; geboren den 20 Oktober 1661, huwt hij 20 Februari 1688 met PAUWELS Elisabeth uit de Schriek alhier en welke 16.3.1670 geboren is.

In 1704 sterft brouwer Franciscus DE MOOR, en zijn weduwe (Pauwels Elisabeth) trouwt nog hetzelfde jaar met Mathijs WIJNS die er het brouwersbedrijf voortzet tot aan zijn dood, in 1709.

Dezelfde Pauwels Elisabeth treedt in 1709 voor de derde maal in den echt, ditmaal met Gisbertus BOGAERTS, haar vroegeren brouwersgast die dan brouwer wordt. Zij sterft in 1743 en haar derde echtgenoot blijft haar ~~xxxxxx~~ overleven.

In de St Lambertuskerk te Ekeren ligt één grafsteen van Franciscus DE MOOR, Mathijs WIJNS en van Elisabeth PAUWELS.

Op 27 Juni 1744 verkoopt Gijsbrecht BOGAERTS cum suis aan Peeter PEETERS, oud 24 jaar, (zoon van Peeter en van Catharina Bresseleers) en aan zijn echtgenote Elisabeth VAN CAMP, oud 21 jaar (dochter van Jacobus en van Elisabeth CALLUY), beiden uit Borsbeek, "een huysinghe, met schuere, reystal, brouwerij wesende eene herberge ende uytspanninge genaemt SINT HUYBRECHT, gestaen ende gelegen inde Donck, oost s' Heerenstrate, zuydt den kerckwegh loopende naar Eeckeren, west ende noord d'erfgenamen Frans de Moor oft actie hebbende.-Peeter Peeters neemt onmiddellijk plaats in het publieke leven te Ekeren: nog in 1744 wordt hij guldebroeder in St JORIS, waarvan hij zelfs hoofdman wordt; ook bekleedt hij met waardigheid het schepenambt van 1751 tot aan zijn dood in 1779. Zijn stoffelijk overschot rust in de St Lambertuskerk te Ekeren.

Peeter PEETERS, zoon, koopt op 14 Januari 1778, van zijn hoogerge-noemde ouders de brouwerij die bij deze gelegenheid als volgt wordt beschreven: "Eene schoone ende welgelegen huysinghe met hoven en benedencamers, solders, kelders, schuere, rijstal, brouwerij met den aleme daer toebehoorende, bestsende in brouwketels, kuypen, backen, tonnen, bierkarren, sacken ende generalijck allentgene tot den brouwersstiel is dienende..."

Deze Peeter PEETERS, ook schepen te Ekeren, blijft op de brouwerij tot omstreeks 1809; dan komt hij zich vestigen op het ~~xxxx~~ nieuwe hof aan den OUDEN EIK, op het Zand te Ekeren, waar hij tot 1820 samenwoont

~~met~~ met zijn moeder

met zijn moeder, Anna Catharina BALS

Na Peeter PEETERS, zoon, komt Cornelis BESSELEERS uit Schoten op de Drouwerij; hij is zoon van Martinus Besseleers en van Elisabeth Peeters en echtgenoot van Anna Catharina De Koninck. Hij ~~xxxxx~~ is lid van den gemeenteraad en sterft op 18 September 1825, in den ouderdom van 48 jaar.

Zijn weduwe is in 1830 nog gekend als bierbrouwster in de Donk; in 1857 is zij herbergierster en sterft in 1862, als landbouwster in den ouderdom van 78 jaar.

De brouwerij is nu verdwenen... en de laatste Donksche brouwers zijn niet meer !

Een kadasterkaart van het midden der vorige eeuw vertoont nog het gebouwen-complex der oude brouwerij, doch de naam van de eigenares : Barones de Pret klinkt modern en luidt de nieuwe geschiedenis dezer nederzetting in, namelijk van het heerlijke lusthof dat is opgerezen op de plaats waar eeuwenlang het beste bier van Ekeren werd gebrouwd.

Ekeren, 15 Maart 1941.

H. KANORA